

Sygn. akt I PK 189/19

POSTANOWIENIE

Dnia 1 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z powództwa K. N.
przeciwko M. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w R.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 1 grudnia 2020 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w P. z dnia 24 kwietnia 2019 r., sygn. akt V Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z 24 kwietnia 2019 r., oddalił apelację pozwanego M. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. od wyroku Sądu Rejonowego w R. z 20 lutego 2018 r., którym to przywrócono powoda K. N. do pracy u pozwanego oraz zasądzone na rzecz powoda kwotę 43.659,99 zł tytułem wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy.

Pozwany zaskarżył powyższy wyrok w części, tj. w punkcie 1 i 3, skargą kasacyjną. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego: 1. art. 52 § 1 pkt 1 k.p. przez błędną wykładnię pojęcia ciężkiego naruszenia przez pracownika podstawowych obowiązków pracowniczych w zakresie wykładni składających się na to pojęcie elementów: bezprawności działania pracownika oraz winy pracownika w postaci rażącego niedbalstwa, w kontekście zajmowanego przez pracownika stanowiska Prezesa Zarządu oraz w kontekście związanych z

zajmowanym stanowiskiem uzasadnionych wymogów pracodawcy, a w konsekwencji nadanie niewłaściwego znaczenia pojęciu "naruszenia podstawowego obowiązku pracowniczego" oraz "rażącego niedbalstwa" poprzez bezpodstawne przyjęcie, iż brak chęci powodą działania na szkodę (brak działania z premedytacją) i późniejszy zwrot kwoty wypłaconego z naruszeniem przepisów wyrównania wynagrodzenia, nie pozwala na przypisanie powodowi naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych oraz rażącego niedbalstwa, podczas gdy niewłaściwe wykonywanie obowiązków pracowniczych wynikające z niewiedzy, czy też tylko niedostatku wiedzy (kompetencji) potrzebnej do prawidłowego ich wykonywania, brak oczekiwanej dbałości, staranności i uwagi w wykonywaniu czynności przypisanych zajmowanemu stanowisku, czego skutkiem było uszczuplenie majątku pracodawcy, stanowić powinno o przypisaniu pracownikowi, zwłaszcza pełniącemu funkcję Prezesa Zarządu, rażącego niedbalstwa w działaniu; 2. art. 100 k.p. w związku z art. 293 k.s.h. przez niedokonanie ich łącznej wykładni i ograniczenie obowiązków oraz kryteriów oceny ich wypełniania przez pracownika zatrudnionego na stanowisku Prezesa Zarządu wyłącznie w aspekcie stosunku pracy, z pominięciem funkcji zarządzającej/kierowniczej, podczas gdy w ocenie zachowania pracownika zatrudnionego na stanowisku Prezesa Zarządu spółki jako ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych, należy uwzględniać jego powinność dokładania, przy wykonywaniu obowiązków członka władz spółki, podwyższonej staranności i sumiennego działania, zaś kryteria oceny zachowań pracowników, których treść obowiązku świadczenia pracy pokrywa się z powinnościami wypływającymi ze sprawowania funkcji członka zarządu spółki winny być znacznie bardziej restrykcyjne; 3. art. 8 k.p. w związku z art. 477¹ k.p.c. oraz w związku z art. 45 § 3 i art. 39 k.p. przez łączną błędną wykładnię i przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie nie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek, pozwalający zastosować klauzulę generalną z art. 8 k.p. i odmówić przywrócenia do pracy pracownika, będącego w wieku przedemerytalnym.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje oraz za postępowanie kasacyjne, ewentualnie o uchylenie wyroku w

całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji, przy jednoczesnym pozostawieniu temu Sądowi orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący sformułował istotne zagadnienia prawne: 1/ Czy można uznać, iż działanie pracownika zatrudnionego na stanowisku Prezesa Zarządu, który zawiera porozumienie dotyczące własnego wynagrodzenia wbrew przepisom prawa z organem do tego nieuprawnionym - a więc w sposób sprzeczny z prawem, nie stanowi ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych uzasadniającego rozwiązanie umowy o pracę w trybie art. 52 k.p., wyłącznie z tego powodu, iż pracownik ten nie działał z chęci wyłudzenia świadczenia, inicjatywa zawarcia porozumienia nie pochodziła od niego, zaś nienależne świadczenie zwrócił na etapie toczącego się postępowania sądowego, podczas gdy jako Prezes Zarządu spółki miejskiej z wieloletnim doświadczeniem, wiedział, a z pewnością powinien był wiedzieć, iż organem wyłącznie właściwym w zakresie ustalania jego wynagrodzenia jest Prezydent Miasta; 2/ Czy pracownika zatrudnionego na stanowisku Prezesa Zarządu na umowę o pracę i równolegle, jako Prezesa Zarządu na podstawie powołania do organu spółki, obowiązują inne reguły starannego działania przy wykonywaniu powierzonych mu obowiązków w zależności od rodzaju stosunku prawnego łączącego go ze Spółką, a w konsekwencji: czy możliwym jest dualizm przy ocenie niezgodnego z prawem działania pracownika - prezesa zarządu i nadawanie mu innego znaczenia w aspekcie staranności i niedbalstwa w odniesieniu do stosunku pracy i stosunku korporacyjnego?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Ponadto, zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zatem wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego.

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wyvodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2009 r., II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 2 marca 2012 r., I PK

158/11, LEX nr 1215116). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wnioszek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (postanowienia Sądu Najwyższego z 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158, z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51; z 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11, LEX nr 1238126; z 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729).

Obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

Tymczasem skarżący w treści skargi nie sformułował prawidłowo zagadnienia prawnego, a tym bardziej zagadnienia mającego rangę „istotnego”. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy - po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie z 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732). Rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia, ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Przed wszystkim w skardze zabrakło proceduralnych zarzutów kasacyjnych, co sprawiało, że miarodajne były ustalenia faktyczne oraz ocena prawna, iż

wskazane przez skarżącego przyczyny rozwiązania umowy o pracę z powodem bez wypowiedzenia były nieuzasadnione. Postawione powodowi zarzuty w świetle zgromadzonych dowodów nie mogły bowiem zostać uznane za ciężkie naruszenie obowiązków pracowniczych. Wypłata na rzecz powoda wyrównania wynagrodzenia w drodze uzgodnień z Radą Nadzorczą skarżącego, nie była bowiem podyktowana chęcią działania na niekorzyść pozwanego. Decyzja o wypłacie została poprzedzona konsultacjami, opiniami prawnymi i na pewno nie dowodzi o umyślnym działaniu wbrew interesom spółki czy nawet o rażącym niedbalstwie powoda. To samo tyczy się drugiej przyczyny wskazanej jako przyczyna rozwiązania umowy o pracę, a mianowicie nierentowności współpracy z kancelarią prawną. Umowa o współpracy była prawnie dopuszczalna, a sam fakt nieudokumentowania konsultacji prawnych z tą kancelarią nie świadczył o fikcyjności tychże usług. W szczególności, że opłata za takowe usługi była w formie ryczałtu, który pokrywa koszty również samej gotowości do pracy a nie jedynie podejmowanych działań. Ponadto celem procedury kasacyjnej nie jest uzupełnianie materiału dowodowego ani jego ponowna ocena, które usuwają się spod rozeznania kasacyjnego w rozumieniu art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c. Powyższe oznaczało, że skarga kasacyjna nie spełniła przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, ponieważ powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do polemiki z ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym oraz jego oceną prawną.

Mając to na względzie Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.